

Umění učit: rozhovor se Stevem Martinem

Steve Martin se posledních 18 let věnoval přístrojovému potápění a dnes je světově proslulý profesionální instruktor potápění se zaměřením na speleologii a potápění s boční konfigurací (side mount). Je známý především díky tomu, že založil vlastní kurzy Základy potápění s boční konfigurací (Sidemount Essentials Course), které zahrnují výukový program využívající instruktážní videa a které se staly mezinárodním standardem pro podobné výukové aktivity. V rámci kampaně DAN [#WhyWeDolt](#) („proč blázníme“) odpovídá Steve na otázky časopisu Alert Diver a hovoří o své snaze zlepšit svět potápění výcvikem potápěčů ohleduplných k životnímu prostředí.

Jak jste se vlastně dostal k potápění?

K potápění mě přivedl můj otec. Když mu bylo již téměř 40 let, rozhodl se, spolu se svými přáteli, že založí třídu přístrojového potápění. No a když mně bylo asi 12 let, připojili jsme se k nim s mým nejlepším kamarádem a pomáhali jim nosit vybavení na jejich víkendových výletech. Když se vynořovali z vody se zářivým úsměvem na tváři, stále jsme se jich ptali, jaké to bylo a kdy nás vezmou s sebou pod hladinu.

Jak jste se cítil při svém prvním ponoru?

Má první zkušenost s potápěním byla na rodinném výletě na Mallorku, když mi bylo dvanáct let. Ponořili jsme se do oceánu a pamatuji si, jak jsem spatřil malou chobotničku. Když jsem se jí dotkl, rychle jsem před její lepkavou kůží ucuknul. Potom jsem potápění zcela propadl. Abych pravdu řekl, nedokážu přesně ani slovy vyjádřit, co vlastně při potápění cítím.

Kdy jste si uvědomil, že chcete svůj život spojit s přístrojovým potápěním?

Než jsem začal učit potápění, věnoval jsem se výuce vodního lyžování, které rovněž miluji již od dětství. Ve škole jsem studoval počítače, ale potom jsem se rozhodl odejít a naplno se věnovat výuce vodního lyžování. Bylo to pravděpodobně nejlepší rozhodnutí mého života. Až když jsem začal učit, uvědomil jsem si, že mě to baví snad dokonce víc, než samotná činnost, kterou vyučuji.

Nicméně jako instruktor vodního lyžování jsem si stěží mohl dovolit uskutečnit svůj další sen o cestování po světě. Takže když mi bylo 16 let, propojil jsem své zájmy a nastoupil cestu za povoláním instruktora přístrojového potápění. Od té doby jezdím po světě a vyučoval jsem již například v Evropě, Mexiku, Austrálii a Japonsku.

Máte nějaký zážitek, na který nikdy nezapomenete?

Je tolik neuvěřitelných věcí, které jsem viděl pod vodou, ohromující byly třeba jeskynní systémy v Mexiku, nebo plavání po boku rejnoků manta na Maledivách. Ale nad všechny ty úžasné zážitky bych stejně chtěl vyzdvihnout především okamžiky, které trávím spolu se svými žáky. To jsou ty nejsilnější a nezapomenutelné zážitky, především v případě, že trénink nejde úplně hladce.

Co vás vede k tomu, abyste dál učil?

Velice mě zajímá, jak se vyvíjí potápěčský průmysl a chci být u toho. Jsem však toho názoru, že na instruktory je dnes vyvíjen nadměrný tlak. Podle mě není zcela v pořádku, když se očekává, že instruktor bude mít na starosti skupinu šesti až osmi nezkušených potápěčů. Já se věnuji pouze dvěma až třem lidem. Tím je zajištěno, že mám dostatek času pro každého, aby se mohl vypracovat na úroveň, jaké chce dosáhnout. Pokud vynikající světoví instruktoři učí maximálně 3 lidi najednou, jak je možné, že se od méně zkušených instruktorů očekává, že budou učit skupiny o větším počtu účastníků?

Jedna z věcí, kterou se snažím přispívat ke zlepšení výuky potápění, jsou online instruktážní videa, na která se studenti mohou podívat předtím, než začne skutečný trénink. Je to lepší, než když jim dám pouze příručku. Takto se mohou na trénink lépe připravit a víceméně vědí dopředu, co mohou pod vodou očekávat. Informace o těchto kurzech je možné najít na stránce www.sidemounting.com. V průběhu výcviku ve vodě studenty natáčím, abych jim potom videa mohl ukázat. To je další spolehlivá výuková pomůcka, ke které se mohou vrátit i po skončení kurzu.

Rescue Training on Ventilation Methods – 7 min Course Progress 28%

[Back to: All Divers Course | 3 h 47 min split over 25 videos](#)

Rescue Training on Ventilation Methods - 7 min

[Mark Complete](#)

Course Syllabus

Workshops

- Spools, Reels and SMB's – 9 min
- Accessory Pouch Options – 9 min
- Spares Kit For Boat or Car – 3.5 min
- Regulator Breakaway Boltsnap – 6.5 min
- Regulator Bungee Necklace – 4 min
- Fix a Leaking Pressure Gauge – 1.5 min
- Useful Accessories for Divers – 9 min
- Eezycut | Line Cutting Tool – 1 min

Rescue

- Rescue Training on an Unresponsive Diver – 8 min
- Rescue Training on Ventilation Methods – 7 min
- Rescue Training on Equipment Removal – 7 min

S-Drill, Descent and Ascent

- Descent Training and Team Descents – 15 min
- Ascent Training and Team Ascents – 15.5 min
- S-Drills & Team Safety Drill Training – 6 min
- S-Drill Demos and Problem Solving – 10 min

General Skills

- Out of Air and Long-Hose Benefits – 4 min
- Comprehensive guide to using a compass – 22 min
- Dive Planning | What You Need to Know – 23 min

Co pro vás znamená vodní prostředí?

Na to je jednoduchá odpověď. Miluji, když mohu být ve vodě a vše, co je s tím spojeno. Víme pomalu víc o vesmíru, než o oceánech, které pokrývají 70% naší planety. Strávil jsem roky různými druhy sportů, které jsou spojeny s vodou, takže je jen přirozené, že jsem zatoužil poznat i co je pod hladinou. Nyní se mohu pobytem pod vodou těšit i při výkonu povolání a jsem jedním z mála šťastlivců, kterým se podařilo vytvořit si z potápění živobytí.

Specializujete se na potápění s boční konfigurací, která umožňuje potápěči lépe se přizpůsobit okolnímu prostředí. Jak ovlivnil tento důležitý aspekt potápění váš vztah k oceánu?

Pokud učíte potápění správně, je vaším cílem, aby potápěči neměli s podvodním světem žádný přímý fyzický kontakt. Často opakujeme: „odneste si pouze fotografie a na místě zanechte jenom bublinky“. Zjistil jsem, že když nabízím studentům potápění s boční konfigurací, mohou díky lepší přípravě a lepší kompenzaci vztlaku zamezit nechtěnému poškození podvodního prostředí.

S boční konfigurací se studenti učí daleko rychleji a dostáhnou vyšší úroveň dovedností, než s jakoukoliv jinou konfigurací. Rychle se zvyšuje jejich kompetentnost a posiluje bezpečnost.

Pokud se chcete dostat blízko k něčemu krásnému pod vodou, abyste pořídili pěkný snímek, poslední věc, kterou chcete udělat, je poničit kvůli svému focení okolní prostředí, protože se nezvládnete správně vyvážit a nastavit vztlak. Ale pokud jste dobře vycvičení v základních potápěčských dovednostech, zjistíte, že okolní podvodní život s vámi interaguje správným způsobem bez jakýchkoli negativních následků.

Do jaké míry je tedy přípustné, aby potápění ovlivnilo podvodní prostředí?

Čím méně, tím lépe. Pokud se naučíme lépe interagovat s podvodním světem a omezíme nadměrný rybolov, může se potápění stát mnohem bezpečnější a zábavnější. Pomocí potápění můžeme lidi vzdělávat o krásách podvodního světa a naučit je tento svět respektovat. Čím více potápěčů dostaneme pod hladinu, tím lépe pro všechny, neboť více lidí se naučí přímo na místě, jak podvodní svět chránit.

Jak vám při potápění pomáhá dodržování zdravého a umírněného životního stylu?

Různé způsoby potápění, které provozuji, vyžadují určitou míru tělesné zdatnosti. Sice nekouřím, ale dobře znám přísná pravidla, která jasně vymezují, kolik cigaret můžete vykouřit před a po ponoru. Naneštěstí mnoho instruktorů potápění tato pravidla nerespektuje.

Myslím si, že pokud by mi něco dlouhodobě škodilo, nebo překáželo, dokázal bych se vzdát čehokoliv. Rád se například příležitostně napiju, ale pokud mám před sebou potápěčský výlet, bez problémů se tohoto potěšení vzdám. Jako technický potápěč a tím spíše jako instruktor nemůžu podlehnout flámování, nebo jiné závislosti.

Hodně se věnuji crossfitu (trénink na posílení celého těla kombinující prvky silového tréninku, atletiky a gymnastiky), kterým se udržuji zdravý a ve formě. Když jsem provozoval pouze gymnastiku, začaly mě bolet záda od mnohaletého přenášení potápěčských lahví z auta a do auta. Od chvíle, kdy jsem začal dělat crossfit, posílil jsem zádové svalstvo a bolesti zad zcela zmizely. Není třeba zdůrazňovat, že mi to pomáhá i při potápění.

© Matteo Varena
SIDEMOUNTESSENTIALS.COM

Je pro vás důležité, že za vámi stojí taková organizace, jako je DAN?

Na základě vlastních zkušeností i toho, co jsem slyšel, musím potvrdit, že tým DAN je vždy na místě, když je to potřeba a ochotně pomáhá nehlédě na charakter vzniklého problému. Kolegové potápěči, které jsem potkal v průběhu let, kdy cestuji a učím, často vyprávěli o skvělých službách, které DAN poskytuje.

Dobré jméno je pro mě vším. Jsem jenom tak dobrý, jaký byl můj poslední kurz. A podobným způsobem můžu doporučit i DAN jako nejlepší možnost pojištění, protože má dlouhodobě výbornou pověst.

A co výzkum, který DAN provádí, aby učinil potápění bezpečnější a zdravější?

DAN dělá obrovský kus práce pro podporu vzdělání, především pomocí statistiky, kterou vede. Pokud se podaří změnit a zlepšit uvažování jednoho instruktora a přimět ho, aby si uvědomil, jaký má vliv na své studenty, může se tím lavinovitě spustit šíření této změny i na jeho kolegy, kteří pak začnou s podobnými pozitivními změnami.

Navíc - pokud se vám podaří přesvědčit potápěčské agentury, aby změnilly své postupy na základě nových poznatků, potápěčský průmysl bude určitě lepší. Jsem přesvědčen, že DAN je na správné cestě k uskutečnění této pozitivní změny.